

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/44/2023
Identifikačné číslo spisu:	7115202203
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7115202203.9

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. T., narodeného XX. S. XXXX, I. Č.. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Kusom, Michalovce, Nám. osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 25C/72/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. mája 2023 sp. zn. 2Co/77/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 18. mája 2023 sp. zn. 2Co/77/2023 v potvrdzujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

Uznesenie Mestského súdu Košice č. k. 25C/72/2015-498 z 24. augusta 2023
z r u š u j e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 25C/72/2015-389 z 2. februára 2023 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 30 000 eur s 8,05 % ročným úrokom z omeškania od 29. januára 2015 do zaplatenia do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 27 ods. 1, § 1, § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, §15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal preukázané, že trestné stíhanie voči žalobcovi, ktorý bol stíhaný za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona v súbehu so zločinom podielníctva podľa § 20, k § 231 ods. 1 písm. a), ods. 3, písm. b) Trestného zákona bolo zastavené uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry z 25. septembra 2013 sp. zn. VII/2Gv34/09 - 17, pretože skutky nie sú trestným činom. Uvedené rozhodnutie voči žalobcovi nadobudlo právoplatnosť dňom 11. októbra 2013. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uzavrel, že nárok na náhradu škody

spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a pre posúdenie začatia vedenia trestného stíhania je rozhodný neskorší výsledok trestného stíhania. Žalobca sa v spore domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, a to uznesením vyšetrovateľa o vznesení obvinenia z 8. decembra 2008, uznesením sudcu Špecializovaného súdu v Pezinku o vzatí do väzby z 11. decembra 2008 a príkazu sudcu Špeciálneho súdu v Pezinku č.BB-ŠS-V-460-01/08-Ntt-464, na základe ktorého boli vykonané obrazovo-zvukové záznamy zo stanoviska colníkov v unimobunke v dňoch 23. októbra 2008, 24. októbra 2008, 27. októbra 2008 a 31. októbra 2008.

1.2. Zmyslu právnej úpravy zodpovednosti za škodu zodpovedá, aby každá nemajetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu voči občanovi bola odčinená. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí poškodenému za splnenia predpokladu, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú tak nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ktorú nemožno uspokojiť inak. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Pre určovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie, ktoré skončilo inak, než právoplatným rozhodnutím o odsúdení, poukázal na rozsudok Veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27. júna 2012 z ktorého vyplýva, že pri určovaní formy, či výšky zadosťučinenia je potrebné vychádzať predovšetkým z povahy trestnej veci, dĺžky trestného stíhania, z dopadov trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby. Forma a prípadná výška zadosťučinenia nesmie byť v rozpore so všeobecne zdieľanou predstavou spravodlivosti.

1.3. V danom prípade súd prvej inštancie považoval žalobu za dôvodnú, keďže výsledkom trestného stíhania voči žalobcovi bolo zrušenie nezákonných rozhodnutí, a to uznesenia o vznesení obvinenia, uznesenia sudcu o vzatí do väzby, ako aj príkaz sudcu, na základe ktorého boli vyhotovené obrazovo - zvukové záznamy, a to v zmysle uznesenia Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 25. septembra 2013, keď trestné stíhanie voči žalobcovi bolo zastavené. Príkaz sudcu, na základe ktorého boli vyhotovené obrazovo-zvukové záznamy slúži ako prostriedok, aby mohlo dôjsť k vzneseniu obvinenia proti konkrétnej osobe. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalovanej, že uvedené rozhodnutie nie je nezákonným rozhodnutím, keďže bolo vydané pred začatím trestného stíhania, t. j. v októbri 2008. V súvislosti aj s vydaním uvedeného príkazu došlo k zníženiu ľudskej dôstojnosti žalobcu i vážnosti jeho osoby, ktoré odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale rozhodujúce je to, či sa podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Z uvedeného dôvodu preto súd prvej inštancie vyhodnotil námietky žalovanej, týkajúce sa nesplnenia podmienky existencie nezákonného rozhodnutia v prípade príkazu sudcu Špecializovaného súdu v Pezinku, na základe ktorého boli vyhotovené obrazovo-zvukové záznamy ako neopodstatnené.

1.4. Žalobca bol rozhodnutím riaditeľa Colného úradu v Michalovciach z 20. januára 2009 prepustený zo služobného pomeru colníka z dôvodu porušenia základných povinností colníkov vyplývajúcich z ustanovenia § 44 ods. 3 písm. a), b), a h) zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov tým, že dňa 23. októbra 2008 na stanovisku č. 1 na hranici medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou v Čiernej nad Tisou v služobnej miestnosti potom, čo colník D. podal jednu škatuľku cigariet U. Š. a dve škatuľky žalobcovi, pričom on následne podal jednu škatuľku colníčke I.D., ktoré cigarety nezaevidoval do príslušnej evidencie vedenej na pobočke colného úradu a tým umožnil, aby cigarety unikli spod colného dohľadu. Rovnako dňa 24. októbra 2008 na uvedenom stanovisku po vykonaní colnej kontroly vlaku priniesol do služobnej miestnosti fľašu nezisteného obsahu a množstva, ktorú položil do služobnej tašky a odniesol z miesta preč, čím porušil služobnú prísahu a služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom. Služobný pomer žalobcu skončil dňom doručenia uvedeného rozhodnutia a žalobca bol prepustený zo služobného pomeru colníka na základe skutku, ktorý je totožný so skutkom, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie voči jeho osobe. Uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry z 25. septembra 2013 bolo zastavené trestné stíhanie s právoplatnosťou k 11. októbru 2015.

1.5. Následne súd prvej inštancie považoval za preukázané, že žalobca v dôsledku trestného stíhania a

hlavne kvôli dôsledku väzby utrpel ujmu v rodinnom, osobnom i pracovnom živote. Bol stíhaný a obvinený za spolupáchateľstvo zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa v súbehu so zločinom podielníctva, čím mu hrozil trest odňatia slobody v trvaní od 4 do 10 rokov. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy zohľadnil okolnosti, za ktorých k ujme došlo. Z výpovedí žalobcu, ale aj svedkov bolo nepochybne preukázané, že dňa 9. decembra 2008 „kukláči“ colníkov odvedli z porady, kde bolo približne 80 ľudí, prechádzali okolo železničnej stanice, kde boli ďalší ľudia, čo bolo pre žalobcu a jeho rodinu veľká hanba, keďže sa jednalo o malé mesto, a od začiatku nikto ani nevedel, čo sa stalo a z čoho je žalobca obvinený. Dopady tohto skutku boli u žalobcu katastrofálne. Podľa rodinných príslušníkov, ale aj svedkov, uvedená udalosť žalobcu zlomila tak po psychickej, ako aj fyzickej stránke, počas väzby schudol takmer 15 kg a pokiaľ aj psychiatra nenavštívil, uzatvoril sa do seba, s okolím prestal komunikovať a okolie pociťovalo neadekvátne reakcie. Do uvedenej udalosti žalobca s rodinou žil v obci Bačka, rekonštruoval manželkin rodičovský dom, v ktorom prostredí mienil žiť a vychovávať svoje deti. Celú udalosť rodinní príslušníci ťažko znášali a rovnako žalobca ťažko znášal, že sa zrútil aj jeho otec, ktorý bol dlhoročným funkcionárom v bankovom sektore. Rodina bola vystavená posmechu, následne vystavená ignorácií zo strany spoluobčanov aj vďaka medializácii prípadu, ktorý bol podaný na roveň mafiánskych praktík a organizovaného zločinu. Tak on, ako aj deti, sa nevedeli vysporiadať s celou situáciou, dcéra odmietala chodiť do školy, žalobcova manželka pracovala na colnom úrade v totožnom rezorte, kde rovnako od svojich kolegov, či nadriadených pociťovala neprimerané reakcie. Nakoniec bola z pracoviska prepustená a zostala bez práce. Aj po návrate žalobcu z väzby bol zlomeným človekom, ktorý nerozprával, prestal komunikovať s okolím. Svedkovia tiež uviedli, že aj keď žalobcu poznali ako charakterného človeka, pod tlakom informácií a aj z dôvodu, že k zásahu došlo z pokynu Špecializovaného súdu, nemali svedkovia dôvod neveriť, že sa to stalo tak, ako bolo aj prezentované. Podľa svedkov táto udalosť mala neskutočné rozmery okamžite, pretože mnoho ľudí z okolitých dedín pracuje v Čiernej nad Tisou a meno žalobcu ani zastavením trestného stíhania sa doposiaľ neočistilo. V súvislosti s osobou žalobcu súd prvej inštancie uviedol, že ide o mladého človeka, ktorý prešiel rôznymi funkciami, nebol ani raz disciplinárne postihnutý, naopak, bol odmeňovaný, a bol u neho predpoklad kariérneho rastu, ktorá udalosť ale tento kariérny rast zamedzila. Taktiež bola v príčinnej súvislosti so skončením pracovného pomeru. Po návrate z väzby mal žalobca problém zaradiť sa aj do pracovného života, keďže trestné stíhanie bolo ukončené až neskôr. Žalobca od júla 2009 pracuje v Belgicku a k rodine sa vracia raz za určitý čas. Uvedené skutočnosti mali veľký dopad na jeho rodinný život, keďže situáciu musel riešiť aj odchodom do Košíc, kde je väčšia anonymita. Predchádzajúci spôsob života žalobcu sa teda podstatne zmenil a udalosť z decembra 2008 mala nesmierne následky, čím bol preukázaný závažný zásah do osobnostných práv žalobcu. S poukazom na čl. 16 ods. 1 ústavy a vyhodnotením dôkazov dospel k záveru, že trestným stíhaním a väzbou došlo výrazným spôsobom k zníženiu ľudskej dôstojnosti žalobcu, čo odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy sa súd prvej inštancie spravoval judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 4Cdo/171/2005) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Tolstoy Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu. Zohľadnil dĺžku trestného konania takmer 5 rokov, väzobné stíhanie v trvaní 44 dní, kedy skutočne v tomto období žil žalobca v neistote, ale prihliadol aj na povahu veci, kde hrozil nepodmienečný trest odňatia slobody do výšky 10 rokov, ako aj na medializáciu skutku. Podľa názoru súdu prvej inštancie zásah netrval len po dobu od vznesenia obvinenia do zastavenia trestného stíhania, ale vo svojej podstate pretrvával a pretrváva aj naďalej, ktorý zásah nie je možné a ujmu odstrániť inak, ako priznaním zadosťučinenia vo forme finančnej náhrady, po starostlivom uvážení všetkých skutočností, ktoré zistil na základe vykonaného dokazovania. V kontexte uvedeného súd prvej inštancie preto priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30 000 eur t. j. 24 000 eur za uznesenie o vznesení obvinenia, 5 000 eur za väzbu a 1 000 eur za obrazovo-zvukové záznamy, ktorú výšku považoval za dôvodnú, primeranú a zodpovedajúcu všeobecnej predstave o spravodlivosti, s prihliadnutím na výšku priemernej nemajetkovej ujmy v obdobných veciach. V prevyšujúcej časti uplatneného nároku vo výške 70 000 eur žalobu zamietol.

1.6. Spolu s istinou súd prvej inštancie priznal aj úrok z omeškania vo výške 8,05% ročne zo sumy 30 000 eur od 29. januára 2015 do zaplatenia v súlade s § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 10c, § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom, ako aj v znení účinnom do 31. januára 2013. K priznanému príslušenstvu uviedol, že k

vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím 6-mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom uvedený právny názor je ustáleným právnym názorom (sp. zn. 2Cdo/48/2010, 2Cdo/155/2011, 7Cdo/253/2013, 7Cdo/339/2021, 8Cdo/191/2020). Žalovaná sa preukázateľne dostala do omeškania so zaplatením žalovanej sumy, preto žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie aj úrokov z omeškania od 29. januára 2015 do zaplatenia. Žalobca predložil doručenkou preukazujúcu prevzatie oznámenia z 28. januára 2015 o tom, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky jeho žiadosť o predbežné prejednanie nároku považovalo za nedôvodnú. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. mája 2023 sp. zn. 2Co/77/2023 potvrdil rozsudok v časti výroku, ktorým bolo žalobe vyhovieť do sumy 21 000 eur s 8,05 % úrokom z omeškania od 29. januára 2015; v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietol; žalobcovi priznal náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval, že odvolanie žalovanej nemožno považovať za dôvodné v časti týkajúcej sa tvrdenia, že žalobca v priebehu konania nepreukázal existenciu nezákonného rozhodnutia - príkazu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov, nesprávnosti rozhodnutia o úrokoch z omeškania a o trovách konania. Ako dôvodné vyhodnotil odvolacie námietky týkajúce sa primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy, priznanej súdom prvej inštancie.

2.2. Následne citoval ustanovenie § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a uviedol, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Vychádzajúc z judikatúry platí, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom súdna prax dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemohlo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Za ústavne konformný treba považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takému rozhodnutiu došlo, pretože sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvinením, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, čo znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie správne aplikoval na daný prípad ustanovenie § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., ako aj správne posúdil zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Správne interpretoval uvedené ustanovenie v otázke, že zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia pre nezákonnosť.

2.3. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu v časti uznania dôvodnosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, aj za nezákonné rozhodnutie a to príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov, lebo toto rozhodnutie nebolo zrušené a príkaz bol vydaný pred začatím trestného stíhania, ktoré začalo vznesením obvinenia dňa 8. decembra 2008, odvolací súd dôvodil, že nemožno vykladať zákonné ustanovenia prísne formalisticky, v prospech štátu a v neprospech žalobcu, ale v kontexte so všetkými okolnosťami a špecifikami posudzovanej veci. Osobnostné práva žalobcu boli jednoznačne

porušené aj týmto príkazom, keďže uvedené záznamy narušili jeho osobnú integritu, preto uplatnený nárok považoval za opodstatnený. Vo vzťahu k žalobcovi vyšetrovateľ vydal uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré v zmysle judikatúry treba považovať za nezákonné a potom, čo proti žalobcovi bolo trestné stíhanie zastavené podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, aj za zrušené. Z tohto dôvodu nemožno súhlasiť s názorom, že legálnosť rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní nemožno posudzovať na základe konečného výsledku trestného konania, ale len na základe toho, či boli splnené zákonné podmienky stanovené pre jeho vydanie, nakoľko účelom občiansko-súdneho konania nie je preskúmavanie postupov orgánov činných v trestnom konaní.

2.4. Za dôvodnú považoval odvolací súd namietanú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, sa odvolací súd stotožnil so záverom, že trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Trestné stíhanie zasiahlo do súkromného života žalobcu, do jeho cti a dobrej povesti, preto je spôsobilé obmedziť, či porušiť aj jeho práva na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti, tak ako to zaručuje čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody, aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie aj na zistenie skutočností, potrebných pre ustálenie výšky nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na všetky konkrétne okolnosti, ale aj vzhľadom na výšku priznaných náhrad nemajetkovej ujmy v obdobných veciach dospel k záveru, že primeranou náhradou pre žalobcu je suma nižšia ohľadne rozhodnutí o vznesení obvinenia a o väzbe. V tejto súvislosti podotkol, že aj keď zákon č. 514/2003 Z. z. neuvádza žiadne kritéria pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ani žiadnu metodiku výpočtu, resp. bodové ohodnotenie na základe ktorého by sa výška priznávanej náhrady súdom určila, je potrebné ju určiť na základe zákona podľa voľnej úvahy, ktorú je potrebné odôvodniť a musí zodpovedať zistenému skutkovému stavu. K žiadosti žalovanej o zohľadnenie zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 79/2008 Z. z. a výšky celkovej sumy odškodnenia, ktorá by nemala presiahnuť sumu vo výške 16 900 eur, odvolací súd uviedol, že udalosť nastala za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z. v čase, kedy ustanovenie § 17 neobsahovalo ods. 4. Z prechodných a záverečných ustanovení nevyplýva, že by bola suma náhrady za nemajetkovú ujmu limitovaná podľa vyššie uvedených predpisov. Podľa názoru odvolacieho súdu pri posudzovaní primeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy bolo potrebné tiež zohľadniť aj priznané náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných veciach, samozrejme za zohľadnenia osoby žalobcu. Každá fyzická osoba vníma zásah do svojich osobnostných práv inak, závisí to od jej osobnostného vybavenia, postavenia v spoločnosti, charakteru rodinného života, ale i pracovného uplatnenia. Je nepochybné, že negatívny zásah do osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco, individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahu do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného, rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi. Súdom prvej inštancie skutočne podrobne a správne vyhodnotil uvedený zásah, ako aj námietky odvolateľky ohľadne pocitov a ujmy rodinných príslušníkov žalobcu, ktoré nie sú relevantné. Ide predsa o osoby blízke, a žalobca vnímal ich pocity, trápilo ho to, prejavilo sa to v celej škále jeho života. Tiež správne vyhodnotil, že zásah do kariérnej sféry žalobcu, ktorý dostatočne odôvodnil, preto odvolací súd považoval uplatnené námietky za účelové. Pripomenul, že právoplatnými rozhodnutiami Krajského súdu v Košiciach bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných veciach (colníkov) rozsudkom sp. zn. 1Co/265/2018 z 22. mája 2019 v sume 15 000 eur, sp. zn. 11Co/317/2019 z 30. septembra 2020 v sume 19 075,75 eura, sp. zn. 11Co/90/2019 z 20. mája 2020 v sume 20 000 eur, sp. zn. 5Co/78/2019 z 22. októbra 2019 v sume 15 000 eur. Odvolací súd prijal všetky úvahy súdu prvej inštancie ohľadne intenzity a hĺbky zásahu do práv žalobcu, ktoré okolnosti boli náležite a presvedčivo odôvodnené, s ktorými dôvodmi sa stotožnil.

2.5. Zohľadnením limitov odškodňovania poškodených násilnými trestnými činmi, tiež s prihliadnutím k právoplatne priznaným výškam náhrad nemajetkovej ujmy v obdobných veciach, odvolací súd považoval za primerané a spravodlivé priznanie za nezákonné rozhodnutie a to začatie trestného stíhania

sumu vo výške 17 000 eur, za rozhodnutie o väzbe sumu vo výške 3 000 eur a za príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov ponechal sumu 1 000 eur, spolu teda priznal žalobcovi sumu 21 000 eur. Napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 21 000 eur spolu s 8,05 % úrokom z omeškania od 29. januára 2015 do zaplattenia. V prevyšujúcej časti napadnutý rozsudok zmenil v súlade s § 388 CSP a žalobu zamietol. Priznaný úrok z omeškania, vrátane určenia začiatku omeškania považoval za správny, preto sa stotožnil s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie. O nároku na náhradu trov celého konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V rámci namietaného nesprávneho procesného postupu dôvodila, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej námietkami ohľadne rozhodnutia o väzbe, pri odôvodnení záveru o nezákonnosti príkazu na vyhodnotenie obrazovo-zvukových záznamov a pri odôvodnení priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v sume 21 000 eur, nad zákonom a judikátúrou stanovený limit. V tejto súvislosti tvrdila, že príkaz na zhotovenie obrazovo-zvukových záznamov nebol nikdy zrušený ako nezákonný, preto i napriek zastaveniu trestného stíhania je nutné ho naďalej vnímať ako ústavné i zákonne konformný úkon uskutočnený pred trestným stíhaním žalobcu, smerujúci k zabezpečeniu informácií. Poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 274/2005, III. ÚS 356/2018, v zmysle ktorej žalobca mal možnosť počas i po skončení trestného stíhania namietat nezákonnosť príkazu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov a požadovať v tejto súvislosti peňažné odškodnenie aj na ústavnom súde. Pokiaľ zákonom garantované právo nevyužil, konštatovania nezákonnosti tohto príkazu sa zákonom predpokladaným spôsobom nedomáhal a ani nedomohol. Dovolateľka zotrvala na názore, že v prípade skončenia trestného stíhania inak než právoplatným odsúdením obvineného, je právnym titulom nároku na náhradu škody výlučne uznesenie o vznesení obvinenia. Nie teda všetky, resp. akékoľvek rozhodnutia a úkony orgánov činných v trestnom konaní a súdov v rámci takého trestného stíhania vydané, ak tieto boli realizované ústavne konformným spôsobom. Zároveň namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia s poukazom na imperatív riadneho, komplexného a zrozumiteľného odôvodnenia, ktorá povinnosť bola odvolaciemu súdu uložená v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/216/2020, týkajúceho sa danej veci.

3.1. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení otázok a to možnosti vyhotovenia príkazu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov ako nezákonného rozhodnutia, ako kvalifikovaného právneho titulu na odškodnenie podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (i); posúdenia otázky limitácie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. s ohľadom na platné účinné vnútroštátne právne predpisy upravujúce iné finančné kompenzácie (zákon č. 274/2017 Z. z.), súdnu prax, relevantné rozhodnutia EŠP a zásadu spravodlivého rozhodnutia (ii). V tejto súvislosti namietala nerešpektovanie rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu v dvoch líniách a to vo vzťahu k titulu nároku na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením obvineného, a to k uzneseniu o vznesení obvinenia ako nezákonného rozhodnutia (sp. zn. 4Cdo/54/2011, 1Cdo/64/2008, 4Cdo/66/2018 a 4MCdo/15/2009), ako aj vo vzťahu k súdnej praxi, ktorá jasne definuje znaky nezákonného rozhodnutia a viazanosť súdov existujúcimi rozhodnutiami (sp. zn. 1Cdo/43/2009, 2MCdo/17/2011, 6Cdo/250/2010, 4MCdo/20/2009). Nerešpektujúc uvedenú ustálenú judikatúru dovolacieho súdu podľa názoru dovolateľky, odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu otázky vyhodnotenia príkazu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov ako nezákonného rozhodnutia, keďže neposkytol žalovanej objektívne zrozumiteľné dôvody pre prijatie svojich záverov. K namietanému nerešpektovaniu limitácie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, dovolateľka poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/224/2019, ktorým dovolací súd zrušil výrok o prisúdení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy prevyšujúceho zákonom stanovený limit s odôvodnením, že súdy sú povinné komplexným a zrozumiteľným spôsobom ozrejmiť stranám presvedčivé dôvody, pre ktoré priznávajú rozpätie limitácie náhrady nemajetkovej ujmy. Otázka limitácie a primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy už bola dovolacím súdom opakovane riešená ako právna otázka, ktorú rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu vo vzťahu k

uvedenej otázke možno považovať za ustálenú (napr. sp. zn. 4Cdo/1712/005, 6MCdo/15/2012, 6Cdo/37/2012, 3Cdo/7/2017, 2Cdo/112/2017, 3Cdo/19/2018, 3Cdo/25/2019, 2Cdo/30/2019, 5Cdo/127/2019). Vzhľadom na závery prijaté v uvedených rozhodnutiach dovolateľka skonštatovala, že nielen v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2013, ale aj v prípade, ak sa uplatnený nárok posudzuje podľa uvedeného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2012, resp. dokonca aj podľa zákona č. 58/1969 Zb., ktorý nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vôbec neupravoval. Pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy je nevyhnutné zohľadniť ďalšie právne predpisy upravujúce obdobnú problematiku a porovnať uplatnený nárok s týmito právnymi predpismi. Následná zákonná úprava limitov výšky náhrady nemajetkovej ujmy uskutočnená v zákone č. 514/2003 Z. z. a priamo odkazujúca na osobitný právny predpis upravujúci odškodnenie, bola len potvrdením záverov, ku ktorým dospela dlhodobá a ustálená súdna prax (sp. zn. 3Cdo/19/2018). Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy dovolateľka považovala za neprimeranú, priznanú v rozsahu odporujúcom s uvedenou judikatúrou. V danom prípade sa limitácia odvíjala od minimálnej mzdy za rok 2013, kedy došlo k právoplatnému zastaveniu trestného stíhania žalobcu, preto päťdesiatnásobku minimálnej mzdy zodpovedá suma 16 900 eur (50 x 338 eur), ktorá zodpovedná rozsahu odškodnenia obetí násilných trestných činov s následkom smrti. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy na úrovni hornej hranice, podľa názoru dovolateľky odvolací súd neodôvodnil osobitne závažnými významnými okolnosťami, na základe ktorých priznal náhradu prevyšujúcu uvedený limit. Na doplnenie uplatnenej argumentácie ohľadom primeranosti výšky, dovolateľka podporne poukázala i na rozhodnutia ESLP vydané proti Slovenskej republike, ktoré konkretizovala, z ktorých je zrejmé, že sumy na úrovni 21 000 eur sa nevyskytujú. Na záver v kontexte uvedeného poznamenala, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by žalobca osvedčil existenciu okolností majúcich za následok možnosť posúdenia nemajetkovej ujmy v rovine hornej hranice závažnosti. I napriek uvedenému, odvolací súd priznal sumu prevyšujúcu maximum za samotné trestné stíhanie vo výške 17 000 eur, ktorú ešte nesprávne a neodôvodnenie navýšil zvyšnými položkami náhrady nemajetkovej ujmy v sume 3 000 eur a 1 000 eur, v dôsledku čoho je napadnuté rozhodnutie zaťažené vadou nepreskúmateľnosti, ako i nesprávneho právneho posúdenia. Navrhla napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Podaním z 5. októbra 2023, žalobca predložil vyjadrenie k dovolaniu, pričom zákonná 10-dňová lehota mu uplynula dňa 21. septembra 2023, preto dovolací súd na neskôr predložené vyjadrenie neprihliadal v súlade s § 436 od. 2 CSP

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide

vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi právnou otázkou a rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 83/2018).

12. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

13. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017).

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou, ako aj o otázku procesnoprávnou (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže odvolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

15. Dovolací súd posudzujúci prípustnosť dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 421 ods. 1 CSP v súlade s § 432 CSP v spojení s § 124 CSP (I. ÚS 51/2020), v snahe autenticky porozumieť textu dovolania (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) dospel k záveru, že dovolateľka v rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia namietala nesprávne posúdenie príkazu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov ako právneho titulu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. (i) a otázku limitácie výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. s ohľadom na platné a účinné vnútroštátne právne predpisy, upravujúce iné finančné kompenzácie, súdnu prax, relevantné rozhodnutia ESLP a zásadu spravodlivého zadost'učinenia (ii). Argumentovala tým, že príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov vydaný Špeciálnym súdom v Pezinku pod č. BB-ŠS-V-460-01/08-Ntt-464 nikdy nebol zrušený ako nezákonný. I napriek zastaveniu trestného stíhania, naďalej je nutné ho vnímať ako ústavne a zákonne konformný úkon uskutočnený pred trestným stíhaním žalobcu, smerujúci k zabezpečovaniu informácií. Príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov má povahu rozhodnutia sui generis. Nie je možné podať proti nemu opravný prostriedok a dotknutá osoba nemá možnosť domáhať sa ochrany pred všeobecnými súdmi (I. ÚS 274/2005, III. ÚS 356/2018). V kontexte uvedeného preto v posúdení otázky nezákonného rozhodnutia došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu s odkazom na rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/54/2011, 1Cdo/64/2008, 4Cdo/66/2018, 4MCdo/15/2009,

1Cdo/43/2009, 2MCdo/17/2011, 6Cdo/250/2010, 4MCdo/20/2009. K namietanej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy dôvodila, že otázka limitácie a primeranosti výšky tejto náhrady už bola dovolacím súdom opakovane riešená, ktoré riešenie je možné považovať za ustálené. S odkazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/171/2005, 6MCdo/15/2012, 6Cdo/37/2012, 3Cdo/7/2017, 2Cdo/112/2017, 3Cdo/19/2018, 3Cdo/25/2019, 2Cdo/30/2019, 5Cdo/127/2019 konštatovala, že nielen v prípade uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2013, ale aj v prípade, ak sa uplatnený nárok posudzuje podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2012, resp. dokonca aj zákona č. 58/1969 Zb., ktorý nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vôbec neupravoval, je nevyhnutné pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy zohľadniť ďalšie právne predpisy upravujúce obdobnú problematiku a porovnať uplatnený nárok žalobcu s týmito ďalšími predpismi s cieľom nastolenia spravodlivej rovnováhy medzi odškodňovaním za zásah orgánu štátu a odškodňovaním obetí trestného činu.

16. V okolnostiach preskúmvanej veci dovolací súd s prihliadnutím na právny názor vyplývajúci z uznesenia najvyššieho súdu z 27. októbra 2020 sp. zn. 4Cdo/216/2020, o zrušení rozsudku odvolacieho súdu z 23. januára 2020 sp. zn. 2Co/4/2019 (v spise na č. l. 218), konštatuje procesnú prípustnosť podaného dovolania. Následne v rámci dovolacieho prieskumu uprednostnil namietané nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k prvej právnej otázke (i), pred posudzovaním, či konanie vykazuje existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. V preskúmvanej veci sa žalobca domáhal priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 70 000 eur s príslušenstvom z dôvodu, že trestné stíhanie bolo uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry č. VII/2 Gv 34/09-17 z 25. septembra 2013 podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavené s právoplatnosťou od 11. októbra 2013. Za nezákonné rozhodnutia považoval uznesenie o vznesení obvinenia č. ČVS:SKIS-130/IS-4/V-2008 z 8. decembra 2008, uznesenie sudcu pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku o vzatí do väzby sp. zn. BB-Tp 51/2008 z 11. decembra 2008 a príkaz sudcu Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. BB-Š-V-460-01/08-Ntt-464, na základe ktorého boli vyhotovené obrazovo-zvukové záznamy zo stanoviska colníkov v unimobunke v dňoch 23. októbra 2008, 24. októbra 2008, 27. októbra 2008 a 31. októbra 2008. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd považoval splnenie zákonných podmienok pre zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím aj vo vzťahu k príkazu sudcu Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. BB-Š-V-460-01/08-Ntt-464, vydaného pred začatím trestného stíhania žalobcu, majúci za to, že trestné stíhanie bolo začaté práve na základe aj takeého to dôkazu, akým boli obrazovo-zvukové záznamy, preto uvedené rozhodnutie nemožno posudzovať oddelenie od celého trestného stíhania, ktoré sa napokon skončilo jeho zastavením. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že ustanovenie § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nemožno vykladať prísne formalisticky v prospech štátu, a v neprospech žalobcu, ale v kontexte so všetkými okolnosťami posudzovanej veci. Osobnostné práva žalobcu boli jednoznačne porušené aj týmto príkazom, keďže uvedené záznamy narušili jeho osobnú integritu, preto uplatnený nárok považoval za opodstatnený. Vo vzťahu k namietanej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd považoval za primerané a spravodlivé priznanie náhrady za nezákonné rozhodnutia a to za začatie trestného stíhania v sume 17 000 eur, za rozhodnutie o väzbe v sume 3 000 eur a za príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov v sume 1 000 eur. Poznamenal, že v skutkovo obdobných veciach týkajúcich sa colníkov boli priznané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 19 000 eur a 15 000 eur, pričom odvolací súd sa stotožnil so záverom uvedeným súdom prvej inštancie ohľadne intenzity a hĺbky zásahu do osobnostných práv žalobcu, ako aj prihliadal na limity odškodňovania osôb poškodených násilnými trestnými činmi a tiež k právoplatne priznaným výškam náhrady v obdobných veciach.

18. Podľa § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

19. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu

škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

20. Podľa § 17 ods. 1 až 3 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

21. Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

22. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle citovaného ustanovenia § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo nesprávnym úradným postupom. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy, nemožno lípnúť na formálnom zrušení (zmene) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, čo znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin. Zároveň tiež znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia.

23. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1. júla 2004. K otázke posúdenia nezákonného rozhodnutia ako jedného zo zákonných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím najvyšší súd v uznesení z 18. októbra 2010 sp. zn. 4MCdo/15/2009, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2014 pod R 37/2014 judikoval právnu vetu v znení: „zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“.

24. Totožný záver vyplýva, aj zo skoršej judikatúry týkajúcej právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení účinnom do 30. júna 2004 (m. m. R 35/1991, R 70/1994). Uvedené závery sú aplikovateľné i napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné (napr. sp.

zn. 1Cdo 64/2008, 4Cdo/183/2009, 4Cdo/54/2011, 4Cdo/66/2018). Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania nepreukazujú spáchanie trestného činu alebo podozrenie zo spáchania trestného činu konkrétnou osobou sa nepotvrdilo a vyšla najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania. Aj napriek tomu, že pojem nezákonné rozhodnutie nie je v zákone definovaný, pod nezákonným rozhodnutím sa rozumie akékoľvek rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore a bolo z dôvodu nezákonnosti zrušené alebo zmenené príslušným orgánom (sp. zn. 4MCdo/20/2009, IV. ÚS 159/2012).

25. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že odvolací súd sa pri riešení otázky posúdenia nezákonného rozhodnutia v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dôsledne neriadil, ak posúdil príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov vydaný Špeciálnym súdom v Pezinku pod č. BB-ŠS-V-460-01/08-Ntt-464, ako nezákonné rozhodnutie s prihliadnutím na neskorší výsledok trestného konania. Príkaz súdu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov vydaný podľa Trestného poriadku v danom prípade pred začatím trestného stíhania predstavuje jeden zo spôsobov aplikácie zabezpečovania informácií, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok. Oprávnenosť vydania právoplatného príkazu nemôže preskúmať všeobecný súd, lebo príkaz je právoplatným rozhodnutím, ktorým je súd viazaný a musí z neho vychádzať. Uvedené sa vzťahuje na trestné konanie, ako aj na prípadné občianskoprávne konanie o ochranu osobnosti (m. m. I. ÚS 274/05, I. ÚS 114/2012). Existencia nezákonného rozhodnutia pre uplatnenie nároku na náhradu škody je splnená len vtedy, ak bolo vydané rozhodnutie ako nezákonné zrušené alebo zmenené príslušným orgánom. Súd rozhodujúci o nároku na náhradu škody z titulu zodpovednosti štátu spôsobenú pri výkone verejnej moci nie je zásadne oprávnený sám posudzovať (ne)zákonnosť vydaného rozhodnutia v inom konaní, vychádzajúc z prezumpcie správnosti vydaného rozhodnutia (m. m. 6Cdo/115/2019).

26. Ústavný súd v uznesení z 11. septembra 2018 sp. zn. III. ÚS 356/2018 vyslovil právny názor, podľa ktorého trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

27. Pokiaľ sa žalobca po skončení trestného stíhania nedomáhal svojich základných práv, nezákonnosť vydaného príkazu nenamietal v konaní pred ústavným súdom, resp. v sporovom konaní nepreukázal jeho zrušenie pre nezákonnosť, pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., nie je splnený zákonný predpoklad. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje dôvodnosť namietaného nesprávneho právneho posúdenia príkazu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov ako nezákonného rozhodnutia, preto prípustnosť, ako aj dôvodnosť podaného dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je daná.

28. V súvislosti s namietanou limitáciou priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy (ii), v rámci ktorej dovolateľka okrem nesprávneho právneho posúdenia namietala nevysporiadanie sa uplatnenou odvolacou argumentáciou vo vzťahu k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy za rozhodnutie za väzbu, ako aj nepreskúmateľnosť primeranosti priznanej výšky bez uvedenia konkrétnych kritérií a vecných dôvodov s prihliadnutím na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, s ktorou sa podľa názoru dovolateľky odvolací súd nevysporiadal. V tejto súvislosti podotkla, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by žalobca osvedčil existenciu okolností majúcich za následok možnosť posúdenia nemajetkovej ujmy v hornej hranici závažnosti. I napriek tomu odvolací súd priznal sumu prevyšujúcu maximum už za trestné stíhanie vo výške 17 000 eur, ktorú navýšil o náhrady 3 000 eur za rozhodnutie o väzbe a sumou 1 000 eur za vydaný príkaz na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov, preto napadnuté rozhodnutie je i zaťažené vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

29. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces.

30. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

31. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

32. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

33. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

34. Dovolací súd v uznesení z 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/216/2020 k namietanej nepreskúmateľnosti vyslovil pre odvolací súd záväzný právny názor, „v zmysle ktorého určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce predmetom voľnej úvahy súdu, nie však jeho nepreskúmateľnou ľubovôľou. Súd musí vždy vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie na celkom konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách a dôkazoch, ktoré by objasnili, ako a akým spôsobom bola znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcu v spoločnosti a s akými nepriaznivými dôsledkami (sp. zn. 4Cdo/15/2003 publikované v časopise Zo súdnej praxe č. 32/2003). Pri jej určovaní je zároveň potrebné zohľadňovať aj rozhodovaciu prax súdov v súlade s princípom rovnosti strán a princípom právnej istoty (čl. 6 v spojení s čl. 2 Základných princípov CSP) a teda rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady (III. ÚS 288/2017). Jednotnou interpretáciou zákona sa zabezpečuje jednota uplatnenia právnej úpravy v rovnakých prípadoch, zvyšuje sa právna istota a subjektom práva sa umožňuje predvídať postup súdu, ktorý právna norma ukladá alebo predvída. Formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu sú upravené v § 393 CSP. Popri tejto všeobecnej úprave umožňuje ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Táto forma spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé konanie. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej

povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 1296 s.)“.

35. Porovnaním uplatnených odvolacích dôvodov žalovanou a uvedenými dôvodmi odvolacím súdom vo vzťahu k namietanej primeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, dovolací súd dospel k záveru, že konanie je zaťažené existenciou vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva ako sa odvolací súd vysporiadal s námietkou vo vzťahu k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy za rozhodnutie o väzbe, z dôvodu chýbajúceho právneho posúdenia, ako aj odôvodnenia priznanej výšky s poukazom na počet dní vo väzbe a rozhodovacou praxou štandardne rešpektované a aplikované rozpätie náhrady za 1 deň väzby v rozsahu 20-60 eur. Rovnako z odôvodnenia nevyplýva na základe akých konkrétnych okolností, týkajúcich sa výlučne žalobcu došlo k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 21 000 eur, pokiaľ žalovaná v spore opakovane poukazovala nielen na ustálenú rozhodovaciu prax, na ktorú je potrebné prihliadať, ale aj judikatúru ústavného súdu, rozhodnutia EŠLP v súlade s princípom právnej istoty a rovnosti strán v spore. Len všeobecné konštatovanie skutkových okolností, závažnosť následkov bez ich konkretizácie, správnosti úvahy súdu o primeranosti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia v súlade s § 393 ods. 2 a 3 CSP, vrátane neodôvodnenia odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na ktorú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít dovolateľka opakovane v priebehu sporu poukazovala.

36. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 46 ústavy, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu), aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí v sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (III. ÚS 32/2015). Z judikatúry EŠLP vyplýva, že princíp rovnosti zbraní ako jeden z prvkov širšej koncepcie spravodlivého konania vyžaduje, aby každému účastníkovi bola daná primeraná možnosť predniesť svoj prípad za podmienok, ktoré ho neumiestnia do zjavnej nevýhody voči jeho protistrane (napr. rozhodnutie vo veci De Haes a Gijssels proti Belgicku z 24. februára 1997, sťažnosť č. 19983/92, bod 53 alebo Ankerl proti Švajčiarsku z 23. októbra 1996, sťažnosť č. 17748/91, bod 38). Žiadna zo sporových strán teda nie je nadradená druhej strane a každá zo strán zároveň musí mať v rovnakej miere umožnenú realizáciu svojich procesných oprávnení v súlade so zachovaním princípu rovnosti zbraní vyplývajúceho z čl. 6 Základných princípov CSP.

37. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Len všeobecné konštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia nemožno považovať za dostatočné vysporiadanie sa s podstatnými uplatnenými námietkami v konaní (I. ÚS 116/2020).

38. V zmysle judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Nedostatok vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami žalobcov uplatnenými v odvolaní v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu, je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie jeho procesných práv v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý

proces. Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP (III. ÚS 314/2018, IV. ÚS372/2020).

39. Rovnako EŠLP stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

40. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nedáva dostatočnú odpoveď na uplatnenú podstatnú argumentáciu dovolateľky v zmysle § 387 ods. 3 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Len samotné stotožnenie sa so závermi uvedenými súdom prvej inštancie, bez vysporiadania sa s podstatnými námietkami uplatnenými v odvolaní, nemožno preto považovať za dostatočné a preskúmateľné.

41. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 450 CSP a § 390 CSP.

42. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

43. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne prejednať a rozhodnúť o odvolaní žalovanej. V rámci vysporiadania sa s uplatnenými námietkami je potrebné zohľadniť právny názor dovolacieho súdu, týkajúci sa posúdenia príkazu na vyhotovenie obrazovo-zvukových záznamov vydaného pred začatím trestného stíhania žalobcu, vo vzťahu ku ktorého žalobca nepreukázal jeho zrušenie pre nezákonnosť (body 25 až 27 odôvodnenia). Pri posudzovaní primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v spoločnosti a v rodine. Pri jej určovaní je zároveň potrebné zohľadniť aj rozhodovaciu prax súdov týkajúcu sa obdobných prípadov, vzťahujúcu sa aj na dĺžku trvania väzby a štandardne priznávané náhrady za jej trvanie, vrátane judikatúry EŠLP a odškodňovanie podľa osobitných predpisov. Vo vzťahu k limitácii výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení novely vykonanej zákonom č. 517/2008 Z. z. (článok III) účinného od 1. januára 2009, dovolací súd len poznamenáva, že kritériá, ktoré boli do právnej úpravy zavedené s účinnosťou od 1. januára 2009, právna prax zohľadňovala už aj pred účinnosťou tejto novely zákona. Stanovenie maximálnej výšky nemajetkovej ujmy, ktorú možno priznať, nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obete násilného trestného činu. V prípadoch obetí násilných trestných činov môže dôjsť aj k závažnému zásahu do zdravia či dokonca života, preto je možné považovať za primerané, aby odškodnenie za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nebolo vyššie ako odškodnenie za trvalé následky na zdraví, či za život. V opačnom prípade by vznikal rozpor s poukazovaním na ľudský život ako najvyššiu hodnotu, od ktorej sa odvodzujú ostatné hodnoty. Vzhľadom na rozmanitosť jednotlivých prípadov, preto ustanovenie § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. treba považovať za normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd vzhľadom na individuálne konkrétne okolnosti, sám určil okolností rozhodné pre určenie formy, resp. výšky spravodlivého zadosťučinenia.

44. Podľa § 439 CSP dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný okrem prípadov, ak a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý, b) ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a dovolanie podal len niektorý zo subjektov, c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

45. Vydanie uznesenia o náhrade trov konania v konkrétnej výške je jednostranne závislé od existencie

právoplatného rozhodnutia vo veci. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o výške náhrady trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by zároveň odporovalo princípu právnej istoty (sp. zn. 4Obdo7/2018, 3Obo/9/2017). Závislým výrokom môže byť nielen dovolaním dotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004).

46. Mestský súd Košice uznesením č. k. 25C/72/2015-498 z 24. augusta 2023 zmenil uznesenie č. k. 25C/72/2015-464 z 10. júla 2023 tak, že uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 6 931,87 eura na účet právneho zástupcu žalobcu v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

47. Z dôvodu zrušenia napadnutého rozhodnutia vo veci samej, dovolací súd zrušil aj uznesenie o výške náhrady trov konania v súlade s § 449 ods. 1 CSP.

48. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania a o trovách pôvodného konania rozhodne odvolací súd v súlade s § 453 ods. 1 a 3 CSP.

49. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.